

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 853)

23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/972)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-219/2185

19.4.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 18.2.2002 tarihinde kararlaştırılan "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunun 1 inci maddesinin bazı bentleri Anayasa Mahkemesinin 18.7.2001 tarihli ve E.2001/4,K.2001/332 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Karar, 27 Ekim 2001 tarih ve 24556 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

4616 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (2), (4) ve (9) numaralı bentlerine ilişkin iptal hükmü, Anayasa Mahkemesi kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girecektir. İptal kararı sonucunda 4616 sayılı Kanunda ortaya çıkacak eksikliklerin giderilmesi için iptal gerekçeleri de dikkate alınarak söz konusu bentler yeniden düzenlenmek suretiyle bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince bir bölümü iptal edilen 1 inci maddesinin (2), (4) ve (9) numaralı bentleri iptal gerekçeleri de dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin (2) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenen suçlardan dolayı şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilenler ile aldıkları ceza herhangi bir nedenle şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaya dönüştürülenlerin on yıllık ceza indiriminin toplam hükümlülük süresinden değil, tâbi oldukları infaz hükümlerine göre çekmeleri gereken toplam ceza üzerinden yapılması öngörülmektedir. Benkte yer alan "tâbi oldukları infaz hükümlerine göre" ibaresiyle, suçun türüne göre, 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun veya 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda öngörülen infaz hükümleri ifade edilmiştir.

Maddenin (4) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili Kanun maddesinde öngörülen şahsî hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş ise, davanın açılması veya kesin hükme bağlanmasının dava zamanaşımı süresince ertelenmesi; dava zamanaşımı süresi içinde erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde, erteleme konusu suçtan dolayı da dava açılması veya daha önce açılmış bulunan davaya devam edilerek hüküm verilmesi; dava zamanaşımı süresinin, erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmeksizin geçirilmesi halinde, ertelemeden yararlanan hakkında kamu davasının açılmaması, açılmış olan davanın ortadan kaldırılmasına karar verilmesi hükme bağlanmış; bu arada ertelemeyi kabul etmeme hakkı öngörülmüştür.

Maddede ayrıca hakkında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olan kişilerin 4616 sayılı Kanun ile tanınan olanaklardan süre bakımından yararlanabilmelerini elverişli bir hale getirmek için iptal edilen (9) numaralı bentteki süre üç ay olarak yeniden düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. – 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin herhangi bir bendi hükümlerinden yararlananların bu Kanun hükümlerinden ikinci defa yararlanamayacakları hükme bağlanarak, farklı ve mükerrer uygulamaların önlenmesi amaçlanmaktadır. Öte yandan, bu Kanunla 4616 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin bir kısmının Anayasa Mahkemesince iptalinden önceki düzenlemeye göre lehte hükümler getirilen durumlarda, lehte olan hükümlerin uygulanacağına vurgulanması bakımından, Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi hükmü saklı tutulmaktadır.

Madde 2. – Tasarının hazırlanmasını gerektiren Anayasa Mahkemesi kararının, 4616 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin (2), (4) ve (9) numaralı bentlerine ilişkin iptal hükmü, kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı 27.10.2001 tarihinden altı ay sonra yürürlüğe gireceğinden; hukukî bir boşluğun doğmaması için, Kanunun 27.4.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/972

Karar No. : 29

24.4.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca esas komisyon olarak 19.4.2002 tarihinde, Komisyonumuza havale edilen “23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 24.4.2002 tarihli 48 inci toplantısında, Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk ile Bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasından sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı, Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

27 Ekim 2001 tarih ve 24566 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, Anayasa Mahkemesinin 18.7.2001 tarihli ve E.2001/4, K.2001/332 sayılı kararıyla "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"un 1 inci maddesinin (2), (4) ve (9) numaralı bentleri iptal edilmiştir. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girecektir. İptal kararı sonucunda 4616 sayılı Kanunda ortaya çıkacak eksikliklerin giderilmesi için iptal gerekçeleri de dikkate alınarak söz konusu bentleri yeniden düzenleyen Tasarının, bir an önce kanunlaşmasını uygun gören Komisyonumuz, İçtüzüğü'nün 52 nci maddesine göre Genel Kurulda öncelikle görüşülmesinin önerilmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Emin Karaa</i>	<i>İ. Sühan Özkan</i>	Salih Erbeyin
Kütahya	İstanbul	Denizli
		(Toplantıya katılmadı)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Yekta Açıkgöz</i>	<i>Müjdat Kayayerli</i>	<i>Ramazan Toprak</i>
Samsun	Afyon	Aksaray
Üye	Üye	Üye
Kenan Sönmez	Mustafa Kemal Aykurt	Mehmet Gözlükaya
Bursa	Denizli	Denizli
(İmzada bulunamadı)	(Toplantıya katılmadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Fahrettin Kukaracı</i>	<i>Ali Günay</i>	<i>Erol Al</i>
Erzurum	Hatay	İstanbul
Üye	Üye	Üye
İsmail Aydınli	<i>Mehmet Gül</i>	<i>Mehmet Pak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
Hayri Diri	İşıl Saygın	Edip Özbaş.
İzmir	İzmir	Kahramanmaraş
(Toplantıya katılmadı)	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Sevgi Esen	Cemal Özbilen	Erdoğan Sezgin
Kayseri	Kırklareli	Samsun
(İmzada bulunamadı)	(Toplantıya katılmadı)	(İmzada bulunamadı)

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Orhan Bıçakçioğlu
Trabzon

Üye
Mehmet Çiçek
Yozgat
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Fethullah Erbaş
Van
(Toplantıya katılmadı)

**HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
23 NİSAN 1999 TARİHİNE KADAR İŞ-
LENEN SUÇLARDAN DOLAYI ŞARTLA
SALIVERİLMEMEYE, DAVA VE CEZALARIN
ERTELENMESİNE DAİR KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TASARISI**

MADDE 1. – 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanunun Anayasa Mahkemesince bir bölümü iptal edilen 1 inci maddesinin (2), (4) ve (9) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“2. Müebbet ağır hapis cezasına hükümlü olanların veya şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilenlerin ya da aldıkları ceza herhangi bir nedenle şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaya dönüştürülenlerin tâbi oldukları infaz hükümlerine göre çekmeleri gereken toplam cezalarından on yıl indirilir. İndirim, verilen her bir ceza için ayrı ayrı değil, toplam ceza üzerinden bir defaya mahsus yapılır. Ancak bir kişinin muhtelif suçlarından dolayı cezaları ayrı ayrı tarihlerde verilmiş olsa bile, bu cezaların toplamı üzerinden yapılacak indirim on yılı geçemez.

Birinci paragraf hükümlerine göre çekmeleri gereken toplam cezalarından on yıllık indirim yapıldıktan sonra ceza süresi dolmuş olanlar, iyi halli olup olmadıklarına bakılmaksızın ve istemleri olmaksızın derhal; toplam cezaları on yıldan fazla olanlar kalan cezalarını çektikten sonra şartla salıverilirler.”

“4. 23 Nisan 1999 tarihine kadar işlenmiş ve ilgili kanun maddesinde öngörülen şahsî hürriyeti bağlayıcı cezanın üst sınırı on yılı geçmeyen suçlardan dolayı haklarında henüz takibata geçilmemiş veya hazırlık soruşturmasına girilmiş olmakla beraber dava açılmamış veya son soruşturma aşamasına geçilmiş olmakla beraber henüz hüküm verilmemiş veya verilen hüküm kesinleşmemiş ise, davanın açılması veya kesin hükme bağlanması

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
23 NİSAN 1999 TARİHİNE KADAR İŞ-
LENEN SUÇLARDAN DOLAYI ŞARTLA
SALIVERİLMEMEYE, DAVA VE CEZALARIN
ERTELENMESİNE DAİR KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

ertelenir; varsa tutukluluk halinin kaldırılmasına karar verilir. Bu suçlarla ilgili dosya ve deliller, her bir suçun dava zamanasını süresinin sonuna kadar muhafaza edilir.

Erteleme konusu suçun dava zamanasını süresi içinde bu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde, erteleme konusu suçtan dolayı da dava açılır veya daha önce açılmış bulunan davaya devam edilerek hüküm verilir. Bu süre, erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmeksizin geçirildiğinde, ertelemeyen yararlanan hakkında kamu davası açılmaz; açılmış olan davanın ortadan kaldırılmasına karar verilir.

Bu bentle ilgili olarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde dosyanın bulunduğu yargı merciine başvurmak suretiyle soruşturmaya veya davaya devam edilmesini istediklerini bildirenler hakkında soruşturma ve davaya devam olunur. Mahkûmiyet halinde verilen ceza, dava zamanasını süresince ertelenir. Bu süre içinde erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlendiğinde ertelenen ceza da infaz edilir. Aynı süre, erteleme konusu suç ile aynı cins veya daha ağır şahsî hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlenmeksizin geçirildiğinde, mahkûmiyet vaki olmamış sayılır.”

“9. Haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunup da firar halinde olanlar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde resmî mercilere başvurup teslim olmadıkları takdirde bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.”

GEÇİCİ MADDE 1. - 21.12.2000 tarihli ve 4616 sayılı Kanunun 1 inci maddesinden yararlananlar ikinci defa bu Kanundan yararlanamazlar. Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi hükmü saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 1. – Tasarının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. - Bu Kanun 27.4.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

K. Derviş

Devlet Bakanı V.

F. Ünlü

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. Dr. A. Akcan

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

Z. Çakan

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Dr. R. Doğru

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoglu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı V.

F. Bal

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

N. Arseven

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı V.

Prof. Dr. A. Akcan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrikulu

Turizm Bakanı

M. Taşar

Çevre Bakanı V.

M. Yılmaz

